

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

WEKERLE TERV

**A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési
stratégiája**

Tartalom

1. A Wekerle Terv háttere	2
2. Célrendszer.....	6
2.1. Infrastruktúra összehangolása a Kárpát-medencében	9
2.2. Egységes munkaerőpiac megteremtése a Kárpát-medencében	11
2.3. Jármű- és gépipari beszállítói hálózatok.....	13
2.4. Zöldgazdaság	14
2.5. Élelmiszergazdaság	15
2.6. Turizmus és egészségipar.....	17
2.7. Kreatív Ipar és infokommunikáció.....	19
3. Eszközrendszer.....	20

1. A Wekerle Terv háttere

A Wekerle Terv egy olyan időszakban kerül kidolgozásra, amikor a globális politikai és gazdasági hangsúlyeltolódások miatt az Európai Unió, ezen belül a nemrég csatlakozott közép-európai térség új kihívásokkal néz szembe. Az Uniót jellemző számos feszültség közül a legfontosabb az egyensúlytalanság, amely az elmúlt évtizedben a centrum országok és a periféria között kialakult, ezért a sikeres további integráció érdekében tartós és a periféria integrálódását lehetővé tevő megoldásokat kell találni a kialakult feszültségekre. A fokozatosan globalizálódó világgazdasági térben a regionális szintű jelenségek felértékelődnek, a pénzügyi válság, kiemelten az eurózóna válsága rámutatott, hogy a versenyképesség megőrzésének útja a szorosabb gazdasági integráció és koordináció. Ezt példázza a fejlett nyugat- és észak-európai országok példája is, amelyek valójában akkor tudtak felmutatni rendkívüli és tartós fejlődést, miután sikerült előrelépniük a gazdasági integráció útján.

Magyarország számára a Kárpát-medence - ami alatt nem kizárólag a természetföldrajzi egységet értjük, hanem Magyarországot és a vele szomszédos országok területét Ausztria és Ukrajna Kárpátokon túli részének kivételével – és az azon belüli viszonyok alakulása kiemelt fontossággal bír. Ebben az európai nagytérségben, potenciális fejlesztési makrorégióban léteznek olyan gazdaságilag is értelmezhető erőforrások, amelyeket a térség országai mindeddig nem vagy nem eléggé hatékonyan használtak ki. Ezek az erőforrások elsősorban a közösen megélt történelmi tapasztalatokból, a térséget jellemző etnikai sokszínűségből, a hasonló gondolkodásmódból és a meglévő kapcsolati hálókból adódnak. Magyarország versenyképessége tehát a magyar gazdaság közép-európai pozíciójának megerősítésén keresztül javítható, a térségi gondolkodás segíthet a megváltozott piaci környezethez való alkalmazkodási nehézségek legyőzésében.

Egy sor tanulmány és elemzés mutat rá, hogy a válság utáni világban a gazdasági növekedés Európán belüli súlypontja nyugatról Közép-Európára helyeződik át. A térség történelmi esélyt kaphat arra, hogy egyszerre legyen a munkaalapon dinamikusan fejlődő ázsiai térség és az innováció-vezérelt észak-nyugat-európai fejlődési térség találkozási pontja. Ez új lehetőség a kelet-közép-

európai államok számára, hogy fokozott ütemben hozzák be azt a történelmi léptékű fejlettségbeli lemaradást, ami elválasztja őket a fejlett nyugat-európai országoktól.

A Kárpát-medencei térség országainak sokkal mélyebb gazdasági integrációja azért is indokolt, mivel gazdaságuk túlságosan kicsi és szűk ahhoz, hogy a világgazdasági folyamatokba hatékonyan kapcsolódhassanak be. A távolabbi, domináns gazdaságok szemszögéből nézve az egész régió egy piaci egységet alkot, ezért a velük való gazdasági kapcsolatokat pozitívan segítené elő, amennyiben a térség országai tanújelét adnák gazdaságfejlesztési terveik összehangolásának.

Magyarország és szomszédai közül Románia, Szlovákia, Szlovénia és Ausztria EU tagsága vagy Horvátország és Szerbia integrációs perspektívája megfelelő keretet teremt a gazdasági együttműködés további kibontakoztatására. A közép-európai államok integrálódását természetes módon könnyíti a hasonló történelmi tapasztalat és a közel azonos fejlettségi szint. A Kárpát-medence országait és népeit azonban nem csak a közös történelmi múlt köti össze, hanem közösek napjaink problémái is. A térségbeli országok hasonló helyzetben vannak, valamennyiükre jellemző a külső gazdasági hatásoknak való erős kitettség, az elmúlt évtizedben gyorsan növekvő külső adósság és a szükségessé váló strukturális alkalmazkodási lépések által keltett társadalmi feszültségek. Közösek a környezettel összefüggő problémák is.

A térség gazdasági teljesítménye népességbeli súlyánál sokkal alacsonyabb, az Unió gazdasági teljesítményének (összes GDP-jének) mindössze három százalékával egyenlő, míg a népességben 10%-os az arány. A Kárpát-medence országainak gazdaságát domináns módon a térségbe a kelet-európai rendszerváltást követően betelepült nyugat-európai tőke határozza meg, amely szinte minden nemzetgazdasági ágban, az országok többségében uralkodó szerepet játszik. A térség minden országa tőke- és tudásimportra szorul, és ezt az importot alapvetően az EU tagországaitól szerezhetik be. Jellemző rájuk továbbá az alacsony jövedelem és a kicsi piacméret, egy ilyen soknyelvű, eltérő szabályozásokkal rendelkező kis piacon pedig igen magasak a piacra lépéssel kapcsolatos tranzakciós költségek.

Az országok többségében a gazdaság és a piac tipikusan duális szerkezetet mutat, amelyben együtt van a nagy multinacionális vállalatok által képviselt termék- és munkaerőpiac, amit makroszerkezetnek is nevezhetünk és az általában helyi kis- és középvállalatok által képviselt helyi gazdaság a maga sajátos munkaerő keresletével és termékkínálatával. Különböző okokra visszavezethetően a térségben a fejlesztések finanszírozása drágává vált, aminek következtében a lokális gazdaságok jórészt stagnálnak és a növekedés nagyrészt a külföldi tőke által a térségben üzemeltetett vállalkozásokból származik.

A Wekerle Terv a magyar kormány Kárpát-medencei térséget érintő stratégiai szintű gazdaságfejlesztési dokumentuma, amelynek célja a magyar gazdaság makroregionális léptékű célkitűzéseinek meghatározása és az e célok elérését szolgáló partnerségi, intézményi és finanszírozási keretfeltételek kijelölése.

A Terv elsődleges célja a magyar gazdaság növekedési érdekeinek szolgálata azáltal, hogy hozzájárul annak Kárpát-medencén belüli pozícióinak erősödéséhez. **A cél elérése érdekében törekszik a szomszéd országokkal való partneri viszony kölcsönös előnyök elvén alapuló elmélyítésére és a közösen támogatható és megvalósítható gazdaságfejlesztési programok azonosítására.**

A magyar kormány Kárpát-medencei szintű célkitűzéseinek megvalósítása során stratégiai szövetségesként tekint a szomszédos országokban élő magyar nemzeti közösségekre, a szomszédos országokkal való kapcsolat szorosabbra fűzésében épít a magyar közösségek helyismeretére, tapasztalataira, a nyelvi akadályok leküzdésében nyújtott segítségére. Magyarország célja, hogy a gazdasági feltételek javítása révén is **hozzájáruljon határon túli magyarság szülőföldön való megmaradásához.** Ezen alapfeltételek közül az egyik - ha nem a legmeghatározóbb - gazdasági természetű, és a megélhetéshez szükséges anyagi feltételek, tisztességes munkalehetőségek biztosítására vonatkozik.

A Wekerle Tervben testet öltő gazdaságfejlesztési szemlélet megalapozója az **Új Széchenyi Terv Vállalkozásfejlesztési Programjának Kárpát-medencei Térség Gazdaságfejlesztési Övezet alprogramja,** mely lehetőséget teremt a magyar gazdaság mindaddig kiaknázatlan, regionális léptékű növekedési stratégiájának és az arra alapozó programok megfogalmazására. A terv szorosan

kapcsolódik ezen kívül a kormány **Külgazdasági Stratégiájához**, ami szintén kiemelten fókuszál a Kárpát-medencei célterületekre, nagy hangsúlyt helyez a szomszédos országok felé irányuló üzleti, kereskedelmi és befektetési kapcsolatok fejlesztésére. A Wekerle Terv célkitűzései szerves részét képezik mind a **Magyar Növekedési Tervnek**, mind pedig a fenntartható fejlődéshez vezető növekedés és foglalkoztatás magyar útját kijelölő **Nagy Reformkönyvnek**.

Jelentős előrelépésnek tekinthető, hogy a közelmúltban elkészült kormányzati stratégiák egy része tartalmaz Kárpát-medencei kitekintést, számba veszi a térségi kapcsolatokban rejlő lehetőségeket. A Wekerle Terv igyekszik integrálni a különböző ágazati stratégiákban megjelenő, Kárpát-medencei szempontból releváns elképzeléseket. Elérendő, hogy a lehető legtöbb jövőben készülő koncepcióban megjelenjen a Kárpát-medencei gazdasági dimenzió, s a Wekerle Terv célkitűzései ily módon integrálásra kerülhessenek más stratégiákba.

Mivel az elképzelések **megvalósítása során jelentős részben az Európai Unió által nyújtott fejlesztési forrásokra lehet majd támaszkodni**, ezért a tervnek hozzá kell járulnia regionális politikai célkitűzéseikhez is. Az Európai Unió támogatja a regionális együttműködés elmélyítését, a tagállamai közötti jószomszédi viszonyokat, a harmonikus közös fejlődést. A Kárpát-medencei országok erőteljesebb összefogása segíti az Unió keleti területének stabilizációját, illetve megvalósítja a későbbiekben csatlakozni kívánó balkáni térséghez és más szomszédokhoz fűződő jó viszonyt.

A Wekerle Terv fontos küldetése, hogy Kárpát-medencei összefüggésben is értelmezhető fejlesztési kérdésekben irányítúként szolgáljon az európai uniós alapok felhasználását szabályozó szerződések, programok, akciótervek kidolgozásakor.

A Wekerle Terv nyomán végrehajtott intézkedések által **2020-ra egy olyan Kárpát-medencei gazdasági terület** képzelünk el, amelyben a térség országai a nyugat-európai országok gazdasági integrációjának szintjét elérik, és amelyben a KKV-k a Kárpát-medencei léptékű erőforrás- és piaci tervezésen keresztül hatékonyan hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez és az exportteljesítmény fokozásához. Fontos, hogy szorosabb kapcsolat épüljön ki a helyi, Kárpát-medencei tulajdonú vállalkozók között, olyan módon hogy azok egymásnak beszerzési és

felvevő piacai lehessenek. A térségi összefogás által erősíthető **a Kárpát-medencei helyi vállalkozók vertikális - az alapanyag termelőtől a feldolgozón és értékesítőn keresztül a fogyasztóig terjedő – integrációja**. A határon átnyúló kereskedelmi tradíciók újjáélesztése, a térségi termékek felhasználásának élénkítése révén jelentősen **javul a külső egyensúly**. **Kiemelt elképzelés a globális és helyi gazdaság viszonyának szorosabbra fűzése, hisz** a helyi és a globális gazdasági szereplők kölcsönös előnyökön alapuló együttműködésével **a térség országaira jellemző duális gazdasági szerkezet egyre inkább kiegyensúlyozódik**. Cél, hogy a helyi gazdálkodó szervezetek a régióba települő fejlett vállalkozások technológiájával és menedzsment módszereivel gyarapodjanak, ezért olyan működőtőkét érdemes a régióba vonzani, mely elősegíti a térségi technológia és munkakultúra fejlődését, valamint a beszállítói hálózatok kiépülését.

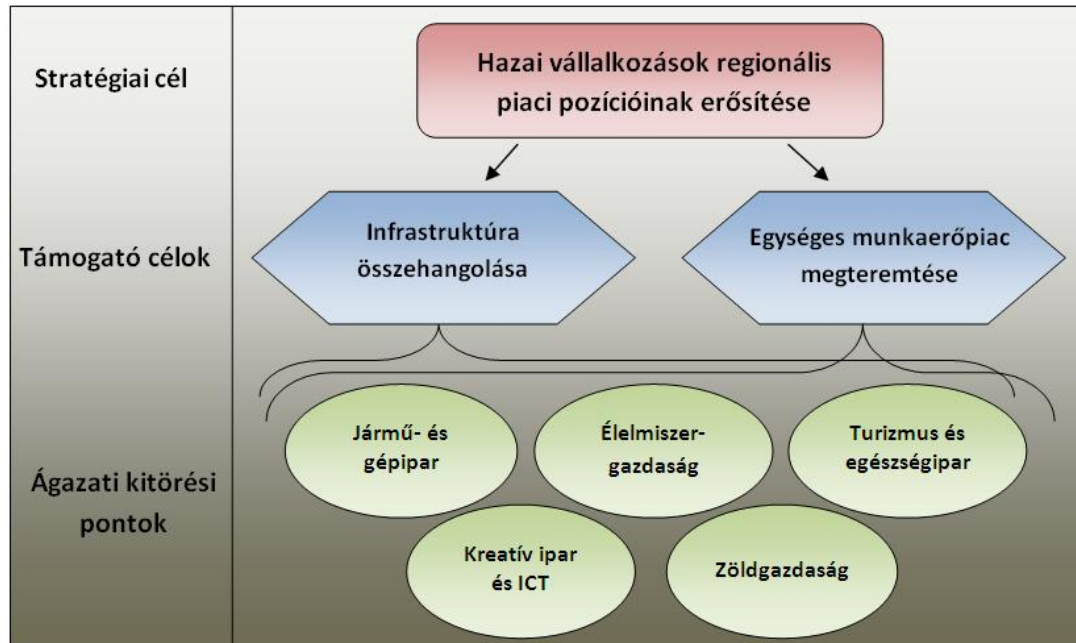
Reményeink szerint a Wekerle Terv megteremti az alapkövét annak, hogy a Kárpát-medencei térség országainak közös érdekei mentén és együttműködése útján **létrejőjjenek azok az összehangolt infrastrukturális és munkaerő-piaci feltételek**, melyek a szorosabb gazdasági integrálódás, és a regionális léptékű fejlődés alapját jelentik.

2. Célrendszer

A Wekerle Terv fő stratégiai célja a hazai vállalkozások Kárpát-medencei pozícióinak erősítése. A fő stratégiai cél megvalósítása érdekében két támogató cél került meghatározásra, melyek minden területen megkönnyítik a vállalkozások közötti, határokon átívelő kapcsolatépítést. Ez a két kiemelt terület a térségi infrastruktúra összehangolása, valamint az egységes munkaerőpiac megteremtése. Ezek olyan általános célok, melyek nagyrészt a térségi államokkal együttműködve valósíthatók meg.

Ezekon felül elengedhetetlen elkülönített szakmai programok kijelölése a térség gazdaságában jelentős súllyal megjelenő ágazatokra vonatkozóan. A terv részletesebben öt területet ragad ki, melyek megvalósított intézkedései példaképp szolgálhatnak más ágazatok számára is. Ezek az ágazati kitörési pontok a jármű- és

gépipari beszállítói együttműködések területe, a zöldgazdaság, az élelmiszergazdaság, a turizmus és egészségipar, valamint a kreatív ipar és az infokommunikációs szektor.

A Wekerle Terv célcsoportját kiemelt hangsúllyal a kis- és középvállalkozások képezik. Ezeket a gazdálkodó szervezeteket **képesé kell tenni a nemzetköziesedésre, a külpiacon való megjelenésre és helytállásra**. Az elmúlt időszak magyar gazdasági teljesítményében jelentős súllyal esik latba az exportteljesítmény, azon belül azonban a hazai KKV-k részesedése elmarad a kívánatos mértéktől. Ahhoz, hogy ezen javítani lehessen, a „közel külföldnek” nevezhető Kárpát-medence az ideális térség, ahol a földrajzi távolságok, kulturális különbségek nem számottevőek és szinte minden esetben megtalálható a magyar nyelvet beszélő üzleti partner vagy közvetítő. Az itt szerzett tapasztalatok felvértezhetik a vállalkozásokat arra is, hogy ezt követően egyéb, távolabbi piacokat is megcélozhassanak és ott sikerrel helyt álljanak.

A magyar gazdaság fejlődése érdekében az európai és a meghatározó globális gazdaságokkal való együttműködés erősítése mellett fontos a közvetlen régiókon, a Kárpát-medencén belüli gazdasági kapcsolatok erősítése. Ezen belül a hazai

vállalkozások Kárpát-medencei pozícióinak erősítése több módon is elősegíti a magyar gazdaság fejlődését, ezért kiemelt fontosságú:

- A hazai vállalkozások a régiónál szűkebb belső piac korlátainak átlépésével megerősödnek, képessé válnak a további növekedésre, ezáltal jelentősen hozzájárulnak a hazai munkahelyek megőrzéséhez, bővítéséhez is, hiszen potenciális piacuk és így munkaerő igényük megnő.
- E piacbővítés által a vállalkozások általános versenyképessége is növekedhet, hiszen a nagyobb piacon további szakosodásra, hatékonyságnövelésre, illetve a tevékenységhez használt erőforrások, nyersanyagok szélesebb körből való beszerzésére, ezen keresztül nagyobb költséghatékonyságra van lehetőség.
- A hazai vállalkozások regionális erősödése a kelet-közép-európai régió gazdaságára általában is kedvező hatással van, hiszen a hazai vállalatok erősödésére elsősorban a regionális partnerség, regionális stratégiai szövetségek kialakítása révén nyílik lehetőség, amivel a régió gazdaságának minden résztvevője nyerhet.
- A regionális növekedés révén a szomszédos országokban új partnerkapcsolatokat építve, illetve létező kapcsolataikat fejlesztve az érintett vállalatok fejlesztési lehetőségeinek köre bővül, a több alternatíva és a szinergiák kihasználásának lehetősége pedig nagyobb hatékonyságot, jobb versenyképességet jelent.
- Regionális partnereikkel együttműködve a növekedő hazai vállalatoknak jobb lehetőségeik nyílnak a régió kívüli, harmadik országbeli piacszerzésre, terjeszkedésre is.
- A régióban való erősödés a helyi hazai márkák, termékek ismertebbé tétele révén a magyarországi turisztikai termékek iránt is segít élnékíteni az érdeklődést.
- Mivel a terjeszkedő hazai vállalkozásoknak a határon túli magyar vállalkozók, munkavállalók természetes gazdasági partnerei, a hazai vállalatok regionális erősödése a gazdasági alapok erősítésén keresztül a határon túli magyarság nemzeti identitásának, nyelvének, kultúrájának megőrzéséhez is hozzájárul olyan módon, amely a térségi gazdasági kapcsolatok szorosabbra fűzésén keresztül a szomszédos országok többségi nemzeti számára is előnyökkel jár.

- A jelentősebb, távoli piacoknak nem önmagában egy ország, hanem sokszor csak egy nagyobb térség válhat értékelhető kereskedelmi partnerévé. Magyarország számára ezen piacok felé a térségi együttműködésen keresztül vezet az út.

A vállalatok Kárpát-medencén belüli erősödése tehát azok javuló versenyképességén keresztül a hazai gazdaság fejlődésére is pozitívan hat vissza. A magyarországi és a szomszédos országok vállalkozásai között erősödő együttműködés ezen kívül a Kárpát-medencei régiót összességében is erősíti, felértékeli és közelebb viszi a nyugat-európai globális gazdasági centrumhoz. A hazai vállalkozások számára elsődlegesen elérhető terület a Kárpát-medence, amely mint egységes piaci tér egyben a szomszédos országok számára is üzleti előnyöket biztosít. Éppen ezért kölcsönös érdek, hogy az európai regionalizáció során megjelenjen, mint önálló karakterrel és érdekekkel bíró makrorégió, és nem csak, mint a multinacionális cégek termelő- és fogyasztó területe.

Alapvető cél, hogy a kapcsolatok a helyi tulajdonú vállalkozások bázisán erőteljesebben fejlődjenek. Ehhez szükséges olyan funkciójú intézmények felállítása, amelyek együttműködő csoportokba foglalják a magánvállalkozásokat, és közös alapokra helyezik a működést támogató kutatási, innovációs és finanszírozási tevékenységeket. A Kárpát-medencei térség fejlesztéséhez olcsó finanszírozási lehetőségeket is kell biztosítani. Ez leginkább helyi tulajdonú és meghatározott finanszírozási céllal létrehozott pénzügyintézetek (mikrohitel szervezetek, szövetkezeti pénzügyintézetek) segítségével lehetséges.

2.1. Infrastruktúra összehangolása a Kárpát-medencében

A kapcsolatok erősítése érdekében feltétlenül szükség van az infrastruktúra összehangolására a Kárpát-medencében. Ez magában foglalja mindazon feltételeket, amelyek közvetve befolyásolják a termelés-szolgáltatás fejlesztésének lehetőségeit. Az adminisztratív régiók mellett különösen fontos a **funkcionális régiók** kapcsolatának figyelembe vétele, amelyeket a történelmi, gazdasági, társadalmi fejlődés, esetleg földrajzi szükségszerűségek alakítottak ki. Hazánk

rendelkezik egész Európában a második legtöbb szomszédos országgal, s nem túl nagy méretéhez képest – annak tagoltsága miatt – relatíve az egyik leghosszabb határvonallal. Ezek a határok azonban erősen elválasztó jellegűek, így Magyarország és szomszédai együttműködésének – a makroregionális építkezésnek – egyik legkézenfekvőbb, leghasznosabb, valódi tartalmat adó formája a közös határvonalak átjárhatóságának megteremtése volna. A **határmenti közlekedési összeköttetések fejlesztésével**, az egykori útvonalak helyreállítása döntően hozzájárulna a határtérségek gazdasági aktivitásának fellendüléséhez.

A terv infrastruktúra-fejlesztési célját nem csak a közlekedési úthálózat képezi, hanem a szóba jöhető vállalkozási tevékenységek egyéb infrastruktúra igényei is. Kiszámítható **szállítmányozás és logisztika** nélkül nem képzelhető el eredményes vállalkozási tevékenység más országok területein. Ennek kiépítése csak akkor térülhet meg, ha megfelelő közös szándék mutatkozik.

Nélkülözhetetlenek a gazdasági tevékenységet megalapozó **aktuális üzleti információk és kapcsolatépítő - közvetítő szolgáltatások**. Ezek is akkor lesznek hatékonyak, ha „térségre szervezettek” és napi kapcsolatban vannak a határ menti területek mindkét oldalával.

A térségbeli zavartalan közlekedés elősegítése érdekében ajánlott a különböző **tömegközlekedési menetrendek, valamint tarifarendszerek összehangolása**.

A sürgősségi, készenléti, katasztrófa-elhárítási szolgálatok közös alapon szervezett működése kölcsönös előnyökkel jár. A határmenti árvízvédelmi műtárgyak tervezése és fenntartása csak együttműködésben képzelhetőek el. Ezek megépítése számos vállalkozásnak jelenthet megélhetést, nem beszélve a kisebb léptékű, de ezekhez kapcsolódó kármegelőzési, elhárítási (belvíz) települési közmunkákról.

Az állategészségügyi - növényvédelmi monitoring, valamint a környezeti elemek monitoringja és védelme a környezet minőségét javító tevékenységek infrastruktúrájaként jelenik meg, ami fokozott jelentőséggel bír az egymáshoz kapcsolódó határ menti területek számára. Nyilvánvaló kihatása van a biztonságos, minőségi élelmiszertermelésre és a térség környezet-egészségügyi mutatóira.

Az **egészségügyi szolgáltatások** rendelkezésre állása kiegészítheti egymást a határ két oldalán, megszüntetve az olykor évtizedek óta fennálló ellátási hiányokat. Ezen szolgáltató tevékenységek felszereltsége, infrastruktúrája megnöveli a határon átnyúló funkcionális térség infrastrukturális színvonalát, ami a turisztikai tevékenységeknek is alapját képezi. Természetesen, mint egyfajta infrastruktúra

elem, állami feladat az ellentételezések rendszerének közös jogi – pénzügyi szabályozása, amihez az érintett országok tárcái közötti szakágazati szintű együttműködés és megállapodás szükséges.

Tudatos fejlesztési stratégia eredményeként a **határmenti települések infrastrukturális fejlesztéseit** nem ágazatonként differenciáltan, hanem **komplex**, a gazdaságfejlesztés és a „periféria-mentesítés” érdekében **összehangolt fejlesztési programokkal** kell támogatni, melyek elősegítik, hogy ezen települések központjai legyenek az országhatáron átnyúló stratégiák gyakorlati megvalósításának.

2.2. Egységes munkaerőpiac megteremtése a Kárpát-medencében

A Kárpát-medencei Gazdasági Térség megteremtése nem valósítható meg a munkaerőpiacon való megfelelő átjárhatóság megteremtése nélkül. A vállalkozások versenyképességének fontos eleme a minőségi termék-előállítás képessége, ami a jól képzett munkaerő alkalmazhatóságától függ.

A **munkaerőpiaci információk összehangolása** és szolgáltatása kölcsönös előnyökkel jár. Ehhez olyan Kárpát-medencei szintű munkaerőpiaci információs portálra van szükség, ahol megjelennek azon munkalehetőségek, amelyek betöltése helyi szinten nem vagy nehezen lehetséges.

A vállalkozások szempontjából ideális lenne a Kárpát-medence országaiban a szakképzés egységesítése, a képesítések kölcsönös és automatikus elismerése, illetve a hazai magyar nyelvű szakképzési tananyag közvetlen felhasználhatóságának biztosítása a szomszédos országok magyar nyelvű szakképzésében. Az Európai Unióban ugyanakkor a szakképzés rendszerének és tartalmának kialakítása tagállami hatáskör, és a szakképesítések ekvivalenciája csak államközi egyezmények keretében valósulhat meg. Regionálisan egységes szakképzés nélkül a vállalkozásokat a piaci jelenlét szempontjából **kritikus szakmák kölcsönös elismerése** hatékonyan segítheti. A határ két oldalán, határmenti városokban működő szakképző intézmények szakmastruktúrájának összehasonlító felmérése támpontot adhat azokról a szakmai irányokról, amelyekben a határmenti együttműködés célszerű.

Európai uniós szinten az **Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR)** törekszik a különböző országok képesítési rendszereinek összekapcsolására oly módon, hogy könnyebben olvashatóvá és érthetővé teszi a különböző országokban és képzési

rendszerekben megszerzett képesítéseket. Ezen folyamatok segítséget nyújthatnak akár az egyes országok közötti kölcsönös elismerések kiváltására, illetve az elismerési folyamatok elősegítésére is, tehát a keretrendszer gyors adaptációja fontos célkitűzés.

További lehetőség a **szakképzés tartalmának szakmánkénti összehangolása** a régió azon országai és szakmái között, ahol ez hatékony befektetéssel megoldható. Ez a törekvés egyrészt elősegítheti az egyes szakmák kölcsönös elismerését, másrészt megkönnyítheti az adott szakképzés honosítását a régió országaiban.

A Wekerle Terv keretében a nemzetiségi tankönyvkiadásban szerzett tapasztalatokat felhasználva Magyarország segítséget nyújthat a régió országaiban működő szakképzési intézményeknek az adott ország akkreditációs követelményeinek tartalmilag megfelelő, **magyar nyelvű tananyag elkészítésében** is. A határon túli magyarság számára a magyar nyelven történő szakmaszerzés lehetőségét megkönnyítve a régió országaiban aktív vállalkozások számára is biztosíthatóak a magyarul beszélő helyi szakemberek.

A Wekerle Terv fontos célkitűzése a **magyar nyelvű felnőttképzési programok** Kárpát-medencei elérhetőségének elősegítése akár az érintett vállalkozások, akár a határon túli magyar munkavállalók számára. A határon átnyúló együttműködési programok szolgálhatnak eszközként a fenti célok eléréséhez, elsősorban a **határmenti szakképző, felnőttképző intézmények tevékenységének összehangolásával**.

Cél a magyarországi és a szomszédos országokban rendelkezésre álló **munkaerő mobilitásának növelése**. A vállalkozások információellátásnak javítása szempontjából kulcsfontosságú a munkaügyi központok és kirendeltségeik munkáltatói kapcsolattartó kollégáinak felkészítése. A határon túli partnerkeresést hatékonyan elősegítő **munkaerő-piaci tanácsadói hálózat** megvalósítása céljából tovább szükséges ösztönözni a határmenti munkaügyi szervezetek együttműködését.

A felnőtt nemzedékek munkaerő-piaci esélyei legközvetlenebbül az állami szabályozókkal kevésbé kötött felnőttképzéssel növelhetők. **A felnőttképzés Kárpát-medencei hálózati együttműködési rendszere** már létrejött, így az egységesebb nemzeti felnőttképzési térség kialakításának és működtetésének alapfeltételei rendelkezésre állnak. Erre alapozva lehetőség van a Kárpát-medencei terjeszkedésben érdekelt vállalkozások, illetve munkáltatók igényei alapján „gyors

reagálású” munkaerő-piaci képzések fejlesztésére és - a már működő hálózati együttműködéssel - ezek egységes Kárpát-medencei kiterjesztésére.

Két évtizedes múlttal rendelkezik a **határon túli magyar felsőoktatási képzés**, amely részben hazai felsőoktatási intézményekben, részben pedig helyben, az adott országban működő magyar nyelven képző kihelyezett tagozatokkal működik. Az agrár, műszaki és gazdasági szakokon végzett diplomások a gazdasági kapcsolatok bővítésének alappillérei lehetnek. A felsőoktatási intézmények a gazdaságfejlesztési törekvésekben jelentős szerepet kaphatnak térségi, határon átnyúló K+F+I tevékenységük révén is.

A Wekerle Terv egy olyan **Kárpát-medencei kutatás-fejlesztési együttműködést** tűz ki céljául, amely megfogható módon segíti és ösztönzi az összefogást a Kárpát-medencei kutatók között, valamint az innovációs tudás átadásával segíti hozzá az együttműködéshez a Kárpát-medencében található cégeket.

2.3. Jármű- és gépipari beszállítói hálózatok

A beszállítói kapcsolatok kialakítása és bővítése jelentős dinamizáló tényező a térségi vállalkozások piaci teljesítményének javításában, illetve a nemzetközi tevékenység beindítása és bővítése szempontjából. A kis- és középvállalkozások a beszállítói láncon keresztül tudnak bekapcsolódni az exporttevékenységbe és hosszú távon beintegrálódni a nemzetközi üzleti folyamatokba.

Kárpát-medencei szinten, a határon átnyúló horizontális, vagyis különböző ágazatokban tevékenykedő vállalkozások közötti üzleti kapcsolatok ösztönzése elengedhetetlen. Cél, hogy **a Kárpát-medence különböző szinteket elfoglaló jármű- és gépipari beszállító cégei egy erős hálózatot alkossanak** elősegítve ezzel a külföldi működőtőke térségbe való betelepülését, megtartását és növelve az újra-befektetési hajlandóságot.

A beszállítóvá válás nehéz folyamat eredménye, mely a potenciális vállalatok részéről hosszú távú pénzügyi stabilitást, a versenyképesség és hatékonyság folyamatos javítását, átgondolt menedzsment tevékenységet és folyamatos és komoly kutatás-fejlesztési tevékenységet igényel. A kisvállalkozások egyedileg nagyon nehezen tudnak kontaktust, üzleti kapcsolatot teremteni a multinacionális

cégekkel. Számukra a beszállítói tevékenységhez szükséges kapacitások és technológia bővítése valamint az ehhez felhasználandó források megteremtése is problémát okozhat. Gyakran jelent akadályt a megfelelően képzett szakemberek, a hosszú távú üzleti stratégia valamint a modern üzletvezetési és piaci ismeretek hiánya is. A vállalkozói szektorban az egyik leghangsúlyosabb gátló tényező a szétaprózottság, a vállalati együttműködések rendkívül alacsony szintje.

A jármű- és gépipari hálózatok támogatásánál kettős megközelítést érdemes alkalmazni. Mind a beszállítót, mind a megrendelőt ösztönözni szükséges az együttműködés szintjének növelésére, hiszen a jövőben kizárólag a hosszú távú, **integrált és partnerségi viszonyon alapuló „hálózati szövetségek”** lesznek életképesek a szektorban. A beszállítói hálózat bővítése nem csak a helyi, hanem a nemzetközi megrendelő cégeknek is érdeke, amit gépek kihelyezésével és a technológia betanításával maguk is nagymértékben támogathatnak.

Az együttműködések létrejöttében az egyik legfontosabb tényező a személyes ismertség és az üzleti partnerek ajánlása. Ezért olyan támogatási eszközök, programok alkalmazása lehet célra vezető, amelyek a személyes kapcsolatokat erősítik, ill. megfelelő bemutatkozási lehetőséget biztosítanak a megrendelőket kereső vállalatok számára.

2.4. Zöldgazdaság

A Kárpát-medence egy olyan földrajzi, ökológiai egységet alkot, amely a megújuló és alternatív energiaforrásokat tekintve hatalmas potenciált rejt magában. A több országon keresztülhaladó szabad vízfolyások energiája, a napsütéses órák magas száma, a tájazonos növényi kultúrák által kínált biomassza, valamint a térség geotermikus adottságai indokolják a politikai határokon átívelő Kárpát-medencei energiagazdálkodást.

Térségi együttműködési hálók révén a közösségekben lévő lehetőségeket kihasználva cél, hogy olyan szerkezetváltást hajtsunk végre, amely az eddiginél sokkal nagyobb mértékben épít a megújuló, a **környezeti terhelést csökkentő, a szén-dioxid kibocsátást visszafogó energiatermelésre**. Alapvető érdekünk fűződik hozzá, hogy ez a strukturális átalakulás minél nagyobb mértékben

támaszkodjon hazai teljesítményekre – vállalkozások, tehetségek, és közösségek összefogásából származó eredményekre.

A zöldgazdaság a megújuló energián és az energiahatékonyságon túl a **környezeti technológiák és a környezetipar** területét is magába foglalja, melynek fejlesztése során olyan lehetőségek nyílnak meg számunkra, amelyek alapvetően átrendezhetik az erőforrások hozzáférhetőségét, a gazdasági teljesítményeket, a költségstruktúrákat.

A zöldgazdaság fejlesztésében kiemelt feladat **az oktatási és a szakképzési rendszer kiépítése**, hogy a vállalkozások ne szoruljanak ki saját zöld piacukról. A szakképzést regionális (Kárpát-medencei) méretekben kell megszervezni, ami a regionális léptékű piaci kapcsolatok szorosabbá fűzését is lehetővé teheti.

A funkcionális térségfejlesztés fontos területe az **öko-tudatos szemléletű tevékenységek és módszerek elterjesztése**. Az energiatakarékos gazdálkodás és a megújuló energia hasznosítása önmagában is számos vállalkezési tevékenységet generálhat a határ két oldalának tudatosan tervezett együttműködése során.

Új lehetőség a vállalkozások Kárpát-medencei szintű együttműködésére az **energiahatékonyságot szolgáló épületenergetikai felújítások, beruházások területe**. E munkahelyteremtésre lehetőséget biztosító, gyors ütemben bővülő ágazat lehetővé teszi az építőipari vállalkozások, illetve ezek hálózatainak, klasztereinek határokon átívelő együttműködését.

Érdemes lehet létrehozni egy **energetikai és zöldgazdaság-fejlesztési szaktanácsadói hálózatot**, valamint annak információigényét kiszolgáló **zöld adatbázist**, amely a zöldgazdaság, a zöldipar és a környezeti technológiák egészére kiterjed, emellett naprakész információval látja el a döntéshozókat, a szaktanácsadókat, a gazdasági élet szereplőit, az önkormányzatokat és a lakosságot.

2.5. Élelmiszergazdaság

A hazai élelmiszergazdaság és vidék fejlesztését is célszerű a kelet-közép-európai országokkal, mindenekeelőtt a Kárpát-medence országaival együttműködésben végrehajtani. Ezt indokolja, hogy a térség országai a magyarhoz nagyon hasonló problémákkal küzdenek, az Európai Unió keretein belül sok

szempontból közös érdekeik vannak. A Kárpát-medence országainak mezőgazdasági adottságai az uniós országok átlagához képest jónak tekinthetők, ugyanakkor a potenciális adottságok nincsenek kihasználva.

Alapvető politikai cél, hogy – építve az Európai Unió 2013 utáni agrárpolitikai elképzeléseire, azokon belül mindenekeelőtt a kiegyensúlyozott területi fejlődésre vonatkozó elgondolásokra – a mezőgazdaságban lezajló negatív tendenciákat megállítsuk és megfordítsuk. Ennek keretében cél a mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazatok további **piacvesztésének megállítása**, az élelmiszergazdaság és a hozzá kapcsolódó ágazatok import-ellentételező szerepének növelése, a **vidéki munkahelyek megőrzése** és gyarapítása, különös tekintettel a roma lakosság foglalkoztatásának erőteljes növelésére. Fontos feladat a **termőföld és a természeti táj megőrzése**, a termő terület további csökkenésének megakadályozása, illetve az elkerülhetetlen minimumra való korlátozása, a föld magyar (közösségi) tulajdonban való megtartása, a vidék „belakása”, vagyis jelentős **térségek elnéptelenedésének megakadályozása**.

A Kárpát-medencei együttműködés egyik területét **a természeti erőforrások fenntartható használata**, elsősorban a vízgazdálkodás képezi, másik területét a **területfejlesztési keretben zajló, vidékfejlesztési tartalmú együttműködések**, harmadik elemét a **magyar közösségek** közötti, vidékfejlesztési jellegű együttműködések jelentik.

A kitűzött célok eléréséhez megfelelő szervezési és szervezeti kereteket kell kialakítani. Ezen belül különösen fontos **az élelmiszergazdaság vertikális integrációjának megvalósítása**, lehetőleg olyan formában, hogy a termőföld tulajdonosai integrálják az élelmiszerek feldolgozását és értékesítését, vagyis a terméknek a földtől a fogyasztóig való eljuttatásának láncolatát. Az integráció felveti az erők egyesítésének, a szövetkezés ösztönzésének kérdését, mely téren támaszkodhatunk a XIX. század második felétől a XX. század közepéig fennállott és jól működő Hangya szövetkezetek tapasztalataira.

A célok eléréséhez olyan ösztönzési és szervezési elveket kell érvényesíteni, amely a jelenlegi szétaprózódott és dezintegrált termelést meghatározott feladatok megvalósítására összefogja.

2.6. Turizmus és egészségipar

A turizmus, a turisztikai forgalom a különböző országok között erős összekötő kapocsként működik, ezért **a turizmus fejlesztése kitűnő lehetőséget nyújt a Kárpát-medencei gazdasági tér alakítására, kapcsolatainak szorosabbra fűzésére.** Mivel az ágazat majd minden ország számára kitörési pontot jelent, és sok turisztikai adottságunk is közös, ezért indokolt ezen a területen az együttes haladás lehetőségének megteremtése. A szomszédos országok valamelyikében realizálódó turisztikai bevételek a kölcsönös gazdasági kapcsolatok révén az egész régió és így Magyarország versenyképességét is növelik, ezért az összefogás erősítése katalizátorként hathat az integrált térségi gazdasági fejlődésre.

A turisztikai desztinációk általában nem a közigazgatási határoknak megfelelően szerveződnek, hanem sokkal inkább a vonzerők elhelyezkedése, a természeti adottságok, a földrajzi és kulturális összetartozás alakítja őket egységgé. Cél, hogy a turizmus ágazat a határokon átnyúló együttműködések egyik legfőbb színtere legyen, ez az integráció pedig járuljon hozzá a turisztikai kapacitások jobb kihasználtságához mind Magyarországon mind pedig a határon túl, ezáltal a turizmusban működő, túlnyomórészt mikro- és kisvállalkozások piaci pozíciói erősödjenek.

A piaci pozíciók javítása elsősorban a **turisztikai kis- és középvállalkozások hálózatosodása** révén valósulhat meg. A támogatási rendszerek hatékonyabbá tételével, összehangolt szabályozási környezet megteremtésével és az infrastrukturális fejlettségbeli különbségek mérséklésével a különböző országok vállalatait magába tömörítő turisztikai **klaszterszervezések** is ösztönözhetőek. Az intézményrendszert illetően fontos elérni, hogy a turizmus állami szintű intézményei kiemelten foglalkozzanak a Kárpát-medencei turizmusfejlesztés kérdésével, tovább gyarapítva többek között **a szomszédos országokban működő turisztikai külképviseleti irodahálózatot.**

Magyarország határtérségében számos olyan vonzerő fedezhető fel, ami **komplex turisztikai termék**ké csak úgy fejleszthető, ha vele a határ másik oldalán fekvő adottságokat is összefogottan kezeljük. Egy organikus egységet alkotó természeti táj, termővidék, vagy hagyományos kulturális közösség turisztikai hasznosítása, hatékony piacra vitele csak az adott térség turizmusban érdekelt

szereplőinek határokon átívelő együttműködése útján történhet, ami pótlólagos magyar belföldi keresletet is eredményez.

A versenyképesség növelése ezen termékek esetében is csak hatékony turisztikai marketingtevékenység útján lehetséges, melyet a turizmusban tevékenykedő vállalatok - nagyrészt KKV-k - önállóan nem tudnak hatékonyan végezni. Ezért szükséges a határon átnyúló térségi szintű **turisztikai desztináció menedzsment (TDM) szerveződések támogatása**, számukra a megfelelő működési feltételek kialakítása. Ilyen szervezetek finanszírozására kiváló lehetőség nyílik a határon átnyúló támogatási programok keretében.

A kereslet élénkítéséhez jelentős mértékben hozzájárulhat a Kárpát-medence, mint térség pozícionálása távolabbi külső piacokon. Ennek eredményeképpen az egyes fogadóterületek egymást kiegészítő, specifikus termékeik eredményesebb piacra vitelét érhetik el. A turizmusmarketing egy **Kárpát-medencei „brand”** kiépítésével jelentősen hozzájárulhatna a turisztikai jövedelmek térségbe vonzásához, megszólítva olyan távoli küldőpiacokat, ahol egy-egy térségbeli ország kínálata önállóan nem lehet versenyképes. Hozzájárulhat továbbá a jövedelmek térségben tartásához is a Kárpát-medencei országok turistáinak figyelmét egymás fogadóterületeire irányítva.

A turisztikai márka három fő elemből épülhet fel, melyekhez a Kárpát-medence térségi szinten potenciális adottságokkal rendelkezik. Ezek **az egészségturizmus, a vallási turizmus és a vidéki turizmus**. Az ezeknek megfelelő célcsoportokra szabott húzótermékek, illetve termék-hálózatok képezik az arculat alapját. A térség **természeti és épített adottságai, kulturális és történelmi öröksége, valamint borkultúrája és gasztronómiája** mindezen termékeket kiválóan kiegészíti, hatékonyan diverzifikálva a turisztikai kínálatot.

A nagyobb területet felölelő **tematikus útvonalak** azok a termékek, amelyek a térség országainak turisztikai integrációját leginkább igénylik és kiváltják. Ezért a stratégia kiemelten foglalkozik ennek a kínálati elemnek a fejlesztésével. A több ország területén áthaladó, és ezáltal közös fejlesztést igénylő tematikus utak egyben egy turisztikai márkát is képviselnek a látogatók szemében.

2.7. Kreatív Ipar és infokommunikáció

A kreatív ipar az EU stratégiai elképzeléseiben kitüntetett jelentőséggel bír, különös tekintettel a gazdasági növekedésre és a foglalkoztatás-bővülésre gyakorolt hatása miatt. Megfelelő szellemi és tudásbeli háttérrel, a közös kulturális gyökerekkel, valamint szervezeti és eszközbeli lehetőségekkel **a kreatív ipar szereplői és különféle területei gyorsan és hatékonyan kapcsolhatók egybe**, „mobilitásuk” és „mobilizálhatóságuk” igen hatékonyan érhető el.

„A kreatív iparágak azon tevékenységek, amelyek gyökere az egyéni kreativitásban, képzettségben és képességekben rejlik, és amelyek képesek a szellemi tulajdon létrehozásán és felhasználásán keresztül jólétet és munkahelyeket teremteni.” (UNCTAD). A teljesség igénye nélkül olyan ágazatokat foglal magában, mint a média (film, televízió, rádió, elektronikus és nyomtatott sajtó), előadó- és képzőművészetek, a kulturális örökség, építészet, dizájn, forma- és divattervezés vagy a reklámszakma.

A Wekerle Terv kreatív ipari része talán **a legösszetettebb, de megvalósulása esetén Magyarországnak a legtöbb versenyelőnyt biztosító eleme**. A kreatív, kulturális ipar egyik sajátossága, hogy bár a termékek (tartalom) fogyasztása jelentős mértékű, ugyanakkor igen érzékeny, előállítási költségei viszont nem csökkenthetők bizonyos szint alá. Ezért a magyar iparág számára létkérdés a **piac növelése, amelynek természetes iránya lenne a Kárpát-medencében található anyanyelvi környezet**. A Wekerle Terv célja, hogy elősegítse a kreatív iparágak területén **a virtuális és valós, határokon átnyúló együttműködési rendszerek létrejöttét**.

A kreatív ipar mellett a növekedésben és foglalkoztatásban az élet szinte minden területére hatást gyakorló **infokommunikációs technológiák** (ICT) szektor tölt be meghatározó szerepet. A digitális írástudás mértéke egy ország versenyképességének kulcstényezője, amelynek alacsony aránya Magyarországon és a Kárpát-medencében hozzájárul a térség lemaradásához. Erre a KKV-k alacsony informatizáltsága és ICT használatuk alacsony szintje még inkább ráerősít. Ezért is fontos, hogy a határon átívelő fejlesztések során hálózatos iparágként az elsődleges multiplikátor hatásai révén jelentős szereppel bíró infokommunikációs szektorra is hangsúly helyeződjön.

Több hazai szoftverfejlesztő cég rendelkezik piacképes, nagy hozzáadott értékkel bíró, elsősorban résziaci megoldásokkal, szoftvertermékekkel, különösen az IT biztonság, a mobiltechnológia, a navigáció vagy az üzleti alkalmazások területén. Ezen megoldásokra kereslet lenne generálható főleg akkor, ha a szoftveres cégek segítséget kapnának lokalizációs és marketing tevékenységükhöz. Szintén potenciál rejtőzhet **a hazai és a határokon túli hasonló profilú szoftvercégek, illetve egyetemek, kutatóintézetek K+F+I tevékenységének összehangolásában, együttműködésük kiaknázásában.** Az informatikában az utóbbi évtizedben előtérbe került felhőalapú számítástechnika jó kitörési lehetőséget adhat a térségi **rendszerintegrátor, illetve IT szolgáltató cégek** számára.

3. Eszközrendszer

A Wekerle Terv egy stratégiai tervdokumentum, alapvető feladata a legígéretesebb fejlesztési irányok kijelölése, melyek vezérfonalként szolgálnak a Kárpát-medencei gazdasági kapcsolatokat erősítő intézkedésekhez. Ezen konkrét intézkedések részletes kidolgozására egy-egy időszakra vonatkozó akcióterv keretében kerülhet majd sor.

Figyelembe kell venni, hogy **nem létezik sikeres külgazdasági tevékenység és ennek megfelelően Kárpát-medencei szintű sem, azt támogató, jól működő intézményrendszer nélkül.** A Terv intézményrendszerének vizsgálatakor abból érdemes kiindulni, hogy annak célrendszere a meglévő, illetve a korábban létező, de mára megszűnt intézmények feladatkörétől részben eltérő beavatkozási logikát igényel, ugyanakkor hangsúlyosan lehet és kell építeni azokra. Meglévő és működő intézmények szintjén az alábbi intézmény-kategóriákat lehet figyelembe venni:

1. **A külgazdasági törekvéseket klasszikus értelemben támogató intézmények,** amelyek körébe elsősorban a Nemzeti Külgazdasági Hivatal (HITA), annak belföldi és a kamarákkal közösen kiépítendő határon túli irodahálózata, a külképviseletek mellett működő külgazdasági szakdiplomata (KGSZ) hálózat, a Magyar Turizmus Zrt. és annak irodahálózata, a Magyar Export- Import Bank Zrt. (EXIMBANK), a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt.

(MEHIB) és végül, de nem utolsó sorban a Corvinus Támogatásközvetítő és Tőkebefektetési Zrt. tartoznak.

2. **A Nemzetpolitikai szempontok mentén gazdaságfejlesztési támogatást kezelő intézmények**, amilyen ma a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., amely szervezet átvette a korábban Új Kézfogás Közalapítvány (ÚKKA), majd annak megszűnését követően a Corvinus Zrt. által végzett támogatásközvetítő szerepet. Érdemes azt is figyelembe venni, hogy a korábban támogatásközvetítéssel foglalkozó szervezetek rendelkeztek egy általuk fenntartott, ún. határon túli „vállalkozásfejlesztési központ” hálózattal, amely hálózat felülvizsgálatát követően, annak egyes elemei az új intézményrendszer hasznos elemeivé válhatnak.
3. **A Hagyományosan nem külgazdaság-orientált magyarországi intézmények**, mint amilyen az MFB Invest Zrt., a Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt., a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány vagy a KA-VOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt. Ezek a szervezetek rendelkeznek olyan használható tudással, tapasztalatokkal illetve termékekkel, **amelyek helyi viszonyokhoz való adaptációi Kárpát-medencei gazdaságfejlesztési szempontból is megoldást jelenthetnek.**
4. **A Hazai és határon túli szakmai partnerek**, mint amilyenek a kamarák, vegyes kamarák, vállalkozói szövetségek, felsőoktatási intézmények, egyéb szakmai szervezetek.

A Wekerle Terv céljait a külgazdasági és területfejlesztési eszközrendszer ötvözésével kívánja megvalósítani. Az eszközrendszer szintjén elengedhetetlen elkülöníteni azokat az intézkedéseket, melyek a Magyar Kormány által önállóan végrehajthatók, melyek a határon túli magyar közösségek bevonását igénylik, illetve amelyek csak kormányközi együttműködés útján valósíthatóak meg. A beavatkozások ilyen jellegű következetes megszervezése a végrehajtáshoz felhasználható források azonosítása tekintetében is meghatározó lehet.

A határokon átívelő vállalkozói kapcsolatok ösztönzésének egyik módja, az eddiginél lényegesen hatékonyabb és szakszerűbb, a vállalkozásokat segítő **üzleti**

információkkal való ellátás és tanácsadás megszervezése, mely rendszer kiépítése egy üzletfejlesztési irodahálózatra támaszkodva képzelhető el. A másik fő eszköz a **hatékony pénzügyi ösztönző rendszer kidolgozása és működtetése**.

A **célzott üzleti tanácsadás**nak (külkereskedelmi ismeretek, cégjogi, pénzügyi, adó, pályázati, közbeszerzési, stb.) a célja részben a bizalmi környezet kialakítása, részben pedig az időnként felmerülő specifikus szakismeret, tapasztalat hiányának leküzdése. Ennek értelmében, a határmenti magyarországi megyékben, valamint határon túli helyszíneken létrejönne egy a területi HITA irodákra valamint kamarákra, vegyes kamarákra ráépülő „kereskedelmi és üzleti központ” hálózat, amely egyrészt határon átnyúló gazdaságszervezési (piacot- és kereskedelmet integráló, logisztikai, klaszterszervező, stb.) szerepet töltené be, másrészt egy Internet alapú Kárpát-medencei gazdaság-információs rendszerre támaszkodva, hatékony szakmai tanácsadó funkciót is ellát. Az így kialakított rendszer alkalmas arra is, hogy pénzügyi ösztönző funkciók (hitel, biztosítás, garancia), valamint logisztikai jellegű szolgáltatások is ráépülhessenek, ezt szolgáló – elsősorban profitorientált - szervezetekkel való együttműködésen keresztül.

Az üzleti hálózat jelentősége abban is megmutatkozik, hogy olyan kereskedelemfejlesztési programokat és rendezvényeket valósít meg, melyek alkalmat teremtenek a **magyar és külföldi partnerek közvetlen megbeszéléseire**, bemutatkozási lehetőséget biztosítanak számukra. Hatékonyan elősegíti a kisvállalkozások részvételét a régióban megrendezésre kerülő **kiállításokon és szakmai rendezvényeken**, ami tapasztalatok alapján az egyik legsikeresebb kereskedelem-fejlesztési eszköz, és így kiemelten fontos a magyar KKV-k számára. A Wekerle Terv célcsoportját jelentő hazai vállalati szektor egyik legnagyobb problémája, amely a megfelelő információk és külpiaci jártasság mellett ezek nemzetköziesedését gátolja, az alacsony tőkeellátottság és a pénzügyi források szűkössége. Az állam szerepe és felelőssége, hogy olyan eszközöket és megoldásokat találjon, amelyek segítik a vállalkozások fejlesztési forrásokhoz való hozzájutását, majd ellenőrizze azok hasznosulását. A Wekerle Terv szempontjainak a támogatására többek között egy Széchenyi Kártya típusú eszköz bevezetése lenne célravezető, amely a **kamattámogatás mellett állami garanciavállalási** elemet is tartalmaz. További eszköz lehet a tőkegarancia, melynek célja, hogy egyedi

tőkebefektetésekhez kapcsolódóan csökkentse a befektetők kockázatát. Nagy szerephez juthatnak az állami szerepvállalással megvalósuló tőkebefektetési ügyletek. Mindezek mellett a Wekerle Terv egyik legfontosabb célja, hogy lehetővé tegye a határon átnyúló **klaszter- és TDM együttműködések** támogatását, de a regionális gazdasági fejlesztési lehetőségek feltérképezésére szolgáló kutatóműhelyek létrehozása is eredményre vezethet.

Fontos szempont, hogy a következő európai uniós (2014-2020) időszak programjainak kidolgozásakor érvényesülhessen a Wekerle Terv szempontrendszer, így az európai uniós források hatékonyan kerülhessenek felhasználásra a Wekerle Tervben meghatározott célkitűzések megvalósítására. Ez elsősorban a határon átnyúló együttműködést támogató programokra (ETE, IPA, ENPI) vonatkozik (üzleti környezet fejlesztése, határon átnyúló infrastruktúra fejlesztése, képzés, oktatás), azonban egyéb, főleg az infrastruktúra-, humán erőforrás- és gazdaságfejlesztési, Jeremie típusú programok esetében is érvényesítendő szempont. A határmenti és határon átnyúló programok nyújtotta lehetőségek minél hatékonyabb és ésszerűbb felhasználásához az Európai Területi Társulás (ETT) intézménye is hozzájárulhat.

Kormányközi együttműködésben elsősorban olyan programok valósíthatóak meg, amelyek hiánypótlóak, és a térség egészére hatással lévő fejlesztéseket ösztönözhetnek vagy problémákat oldhatnak meg. Ezek a programok a térség egészének versenyképességét szolgálják, kiindulási alapjuk pedig a közös közép-európai identitás és érdekközösség kell, legyen. Közös projekt lehet többek között egy **Kelet-közép-európai Növekedéskutató Intézet** létrehozása, amelynek fő feladata a térségi szintű gazdaságfejlesztési stratégiák összehangolása azokon a területeken, ahol körvonalazódik közös gazdaságfejlesztési érdek. Hasznos lehet ezen felül egy **Kelet-közép-európai Közlekedéstudományi Intézet** felállítása, melynek feladata a térségi szintű közlekedési-infrastruktúrafejlesztési projektek azonosítása, a projektek megalapozása és kidolgozása, a régiós összefogás, érdekközösség megszervezése és hatékony lobbitevékenység a nemzetközi szervezetek, elsősorban az Európai Unió irányába.

A Kárpát-medencei, kelet-közép-európai térség versenyképessége szempontjából sorsdöntő kérdés, hogy a régió országaiban megtermelt profitot vagy a kívülről térségbe áramló transzfereket mennyire sikerül a régióban tartani, ezáltal helyzetbe hozni a helyi vállalkozásokat. Ezt szolgálhatja a **közbeszerzési információs szolgáltatás hatékonyabb megszervezése** és hozzá megfelelő szintű eljárásjogi tanácsadás biztosítása, ami a versenyjogi szabályok maximális figyelembe vétele és betartása mellett lehetővé teszi, hogy a térség vállalkozói első kézből, gyorsan, közérthetően és a lehetőségekhez képest anyanyelvükön jussanak hozzá a térség országaiban megjelenő közbeszerzési kiírásokhoz.

A Wekerle Tervben kifejtett számos elképzelés, többek között a határon átvéelő infrastrukturális fejlesztések, a szakképesítések kölcsönös elismerése vagy a regionális egészségügyi ellátás határon átnyúló működtetése nemzetközi megállapodásokat, illetve **szakágazati kormányközi együttműködést** igényel. A Wekerle Terv célrendszerének szomszédos országok, valamint az Európai Unió szintjén való elfogadtatásának kérdése kiemelt jelentőséggel bír.

A határon túli magyarság szülőföldön való boldogulását elősegítő, **nemzetpolitikai célokat képviselő gazdasági jellegű támogatások** rendjének meghatározása és lebonyolítása a Bethlen Gábor Alap forrásainak kezelését ellátó Bethlen Gábor Alapkezelő feladat- és felelősségi körébe tartozik. Vizsgálni szükséges azokat a kölcsönhatásokat és szinergiákat, amelyek a gazdaságfejlesztési és nemzetpolitikai logika mentén indított programok, projektek összehangolásából adódnak, amihez az érintett politikai döntéshozó és lebonyolító intézményi szintek hatékony együttgondolkodására van elsősorban szükség.